

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, příspěvková organizace

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2887

Název projektu: „Učíme lépe a moderněji“

OP VK 1.4

Výukový materiál

Název DUMu: VY_12_INOVACE_04_4_Divadlo Járy Cimrmana - Blaník

Číslo skupiny: 3

Autor: Mgr. Jindra Šteflová

Vzdělávací oblast/Předmět/Téma: Jazyk a jazyková komunikace/ Český jazyk a literatura/ Literární výchova

Druh učebního materiálu: pracovní list

Metodický list: ano

Anotace: Porozumění textu, charakterizování specifík humoru Divadla Járy Cimrmana, vyhledávání humorných částí

Ověřeno ve třídě: IX. A

Datum ověření: 8. 1. 2013

Prohlášení: Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla. Prohlašuji dále, že výše uvedený materiál jsem ověřil(a) ve výuce a provedl(a) o tom zápis do TK.

Dávám souhlas, aby moje dílo bylo dáno k dispozici veřejnosti k účelům volného užití (§30 odst. 1 zákona 121/2000 Sb.), tj. že k uvedeným účelům může být kýmkoliv zveřejňováno, používáno, upravováno a uchováno.

Datum: 8. 1. 2013

Podpis:

Seminář ze hry **Blaník**

Pavel Vondruška – Problematika zapamatovatelnosti historických dat

Na úvod vám povím několik historických dat:

26. 8. 1278 - bitva na Moravském poli

30. 5. 1434 - bitva u Lipan

24. 8. 1572 - bartolomějská noc

21. 6. 1621 - poprava sedmadvaceti českých pánů

27. 7. 1896 - 4. kongres II. internacionály.

Ptáte se, co mají všechna tato data společného? Všechna tato data jsou nezapamatovatelná.

Problémem zapamatovatelnosti historických dat se - pokud víme - zabýval pouze Jára Cimrman. V úvodu své knihy *History and Memory* si položil otázku: Jakou funkci má historická událost? A hned si také odpověděl: Dvojitě.

Za prvé: událost ovlivňuje chod dějin.

Za druhé: událost se stává dějepisným učivem.

Historikové mívají tendenci druhý aspekt podceňovat, ale Cimrman snesl přesvědčivé důkazy, že druhá funkce dějinné události je stejně důležitá jako první. Ne-li důležitější. Co se například stalo roku 1775 u Chlumce nad Cidlinou? Oddíl vojska zahnal několik desítek sedláků do rybníka. Událost sama se tedy týkala asi jedné stovky osob. Jako dějepisná látka pod názvem *bitva u Chlumce* zdeптala tato šarvátka milióny žáků i učitelů. Nevíme přesně, kolik sedláků u Chlumce padlo, ale rozhodně méně než nedostatečných za neznalost tohoto dějepisného učiva.

„Spočítali jste padlé,“ volá Cimrman na adresu historiků, „ale spočítal někdo i ty statisíce dětských traumat, rodinných tragédií, zákazů vy házení, tělesných trestů, disciplinárních řízení s učiteli, sebevražd školních inspektorů?“

Ne, pánové. Historická bitva napáchá často větší škody v učebnici než na válečném poli.“ Cimrmanovy úvahy ústí v logický závěr: politikové by měli myslet nejen na to, co svými skutky způsobí v dějinách, ale i na žáky, kteří se o tom budou muset učit. Pro důležité akce, které vejdou do historie, by měli proto volit zapamatovatelná data.

Cimrman podrobil ostré kritice císaře Ferdinanda II. za popravu sedmadvaceti českých pánů 21. 6. 1621. Objektivně uznává, že volba 21. června pěkně koresponduje s jednadvacátým rokem, zároveň se však ptá: Byl by pro mocného Habsburka takový problém popravít o šest pánů méně? V případě, že by to problém byl, mohla by se poprava konat o šest let a šest dní později,

čímž by se nám dvojčísli dvacet sedm ozvalo třikrát: Dvacet sedm popravených dne 27. června 1627. „Já sám na Ferdinandově místě,“ přiznává se Cimrman, „bych posečkal s popravou na 30. červen 1630. Pravda, škody na hlavách by byly o něco větší, ale o to méně škod v hlavách školáků. A o mládež by nám mělo jít především.“

Dejme Cimrmanovi za pravdu. Vždyť třeba u Velké francouzské revoluce roku 1789 stačilo do kulatého letopočtu počkat pouhý rok.

Ale nejde jen o historické události. I data narození význačných osobností by se mohla volit uvážlivěji. Cimrman v této souvislosti apeloval na rodiče s vysokým inteligenčním kvocientem, u nichž je nebezpečí, že přivedou na svět génia, aby těhotenství s ohledem na to plánovali.

Například, že se Albert Einstein narodil roku 1879, není pro jeho rodiče dobrým vysvědčením. Ostatně sám malý Albert označil ve své školní slohové práci tatínka za ukvapeného, až zbrklého.

Jak se blížil kulatý rok 1900, byl Cimrman nervóznější a nervóznější. Cítil, že v tomto zapamatovatelném roce by se mělo odehrát co nejvíce světodějných událostí a významné muže své doby k tomu tlačil. Ne všude uspěl.

Například jeho dopis císaři Františku Josefu I., aby v roce 1900 buď odstoupil, nebo zemřel, přijal panovník s vyslovenou nevraživostí.

Ani jeho proslulé listy takzvaným čínským boxerům nepadly na úrodnou půdu. Jejich povstání se mu nepodařilo ubrzdít a propuklo již v roce 1899.

K Cimrmanovým úspěchům naopak patří založení Australského státu. Na jeho radu založili Australané svůj svaz 1. 1. 1900, a jak máme zjištěno, hemží se to v žákovských knížkách našich protinožců v občanské nauce samými jedničkami.

Maxi Planckovi pomohl Cimrman s jeho kvantovou teorií, takže ji stihl v kýženém roce 1900 zveřejnit. Úspěšný byl i jeho zájezd do Velké Británie, kde popohnal váhající Angličany k založení Labour Party.

Nejvíce práce měl s Leninem. Když se Cimrmanovi nepodařilo odradit ho od vydávání časopisu Jiskra varovaným telegramem „Pozor, z jiskry vzejde plamen“, tlačil ho alespoň k vydání v roce 1900. Lenin to stihl na poslední chvíli v prosinci. Vyčerpalo ho to však natolik, že - jak vzpomíná N. K. Krupská - ještě nikdy neměli u Leninů tak vypráskaného Dědu Mráze.

Musíme s lítostí konstatovat, že tyto Cimrmanovy názory nenašly širší odezvu ani dnes. Vezměme například volbu našeho nového prezidenta: 29. 12. 1989. Kdo si to bude pamatovat? Kdyby byl mezi poslanci Federálního shromáždění alespoň jeden cimrmanolog, který by ukrotil spontánní dychtivost starého komunistického parlamentu mít užuž na Hradě svého oblíbeného disidenta, dala by se jeho volba pozdržet o tři dny a naše děti se mohly krásně učit: První prezident po pádu totality - 1. 1. 1990. Škoda.

Blaník, Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, nakladatelství Paseka, Praha 1992, ISBN: 80-85192-27-6, str. 5-9

Otázky a úkoly k textu:

- 1) Najdi alespoň tři humorná místa v ukázce
- 2) Vypiš alespoň tři události, které se objevují v ukázce. Vynech výčet úvodních dat.
- 3) Jakou funkci má, podle Cimrmana, historická událost?
- 4) Jaký důsledek, podle Cimrmana, má špatný prospěch dětí na učitele a inspektory?

Řešení:

1) Např.:

- a) ... ale spočítal někdo i ty statisíce dětských traumat, rodinných tragédií, zákazů vy házení, tělesných trestů, disciplinárních řízení s učiteli, sebevražd školních inspektorů?
- b) Cimrman podrobil ostré kritice císaře Ferdinanda II. za popravu sedmadvaceti českých pánů 21. 6. 1621. Objektivně uznává, že volba 21. června pěkně koresponduje s jednadvacátým rokem, zároveň se však ptá: Byl by pro mocného Habsburka takový problém popravít o šest pánů méně?
- c) Musíme s lítostí konstatovat, že tyto Cimrmanovy názory nenašly širší odezvu ani dnes. Vezměme například volbu našeho nového prezidenta: 29. 12. 1989. Kdo si to bude pamatovat? Kdyby byl mezi poslanci Federálního shromáždění alespoň jeden cimrmanolog, který by ukrotil spontánní dychtivost starého komunistického parlamentu mít užuž na Hradě svého oblíbeného disidenta, dala by se jeho volba pozdržet o tři dny a naše děti se mohly krásně učit: První prezident po pádu totality - 1. 1. 1990. Škoda.

2) Např.:

- a) 1775, bitva u Chlumce
- b) 1621, poprava 27 českých pánů
- c) 1900, založení Australského svazu

3) Za prvé: událost ovlivňuje chod dějin. Za druhé: událost se stává dějepisným učivem

4) Disciplinární řízení s učiteli, sebevraždy školních inspektorů

Metodický list

Název:	VY_12_INOVACE_04_4_Divadlo Járy Cimrmana - Blaník
Cíl:	Vyhledávání humorných prvků v ukázce, poznávání specifik DJC.
Motivace:	Rozhovor s dětmi o osobnostech DJC, o jejich další tvorbě
Potřeby a materiál:	Pracovní list
Postup:	1) Úvodní rozhovor – učitel uvádí historická data a zkouší, zda si je žáci pamatují 2) Čtení textu 3) Práce s textem 4) Kontrola práce
Reflexe:	Beseda nad tím, jaké znalosti jsou důležité pro pochopení humorných míst v této ukázce. Děti dochází k názoru, že je důležité mít všeobecný přehled.

